

10. De kerk, dat ben jij!

DOELSTELLINGEN

- De kinderen ontdekken dat 'de kerk' in elk geval twee dimensies kent: de kerk als gebouw en de kerk als gemeenschap van mensen.
- De kinderen maken kennis met de drie ambten (predikant, ouderling, diaken) en met andere taakdragers.
- De kinderen verkennen de grenzen van de kerkelijke gemeenschap met de vraag: wat is 'kerk' en wat niet?
- De kinderen benoemen hun eigen talenten en formuleren hoe zij zelf met hun talenten iets voor de kerk zouden kunnen betekenen.

(THEOLOGISCHE) ACHTERGRONDINFORMATIE

Het gebouw is natuurlijk niet het kloppend hart van de kerk; dat zijn de mensen. De mensen die samen de gemeenschap van de kerk vormen, staan centraal in deze bijeenkomst. Binnen het geheel van de gemeenteleden als 'groep' zijn er allerlei kleinere verbanden, georganiseerd rond specifieke aandachtsgebieden of categorieën (bijvoorbeeld leeftijdscategorieën). Ook zijn er enkele individuele rollen die mensen kunnen hebben om (een onderdeel van) de gemeenschap draaiende te houden.

De meestvoorkomende groepen mensen binnen kerkelijke gemeentes zijn de diaconie, de kerkenraad en leeftijdsgebonden groepen zoals kindernevendienst, catechese, clubwerk en ouderensoos. Daarnaast kent elke gemeente vaak nog haar eigen verbanden, bijvoorbeeld een cantonier of een groepje mensen dat zorg draagt voor de uitwerking van een jaarthema of een buitenlandproject.

De kerkenraad en de diaconie zijn kerkordelijk verplichte groepen. Ook het aanbieden van catechese is kerkordelijk verplicht. De overige verbanden zijn niet vastgelegd in de kerkorde en dus niet verplicht.

Kerkordelijk verplicht is ook de aanwezigheid van de drie ambten: predikant, diaken en ouderling. Sommige ouderlingen zijn kerkrentmeesters en als zodanig verantwoordelijk voor het financiële reilen en zeilen van de kerk. De aanwezigheid van de drie ambten is verankerd in de Bijbel (de predikant wordt in de Bijbel meestal 'leraar' genoemd). In de tijd van de reformatie zijn deze ambten weer hersteld. De drie ambten zijn gelijkwaardig: de protestantse kerken kennen daarin geen rangorde. Dat de predikant wordt betaald voor zijn of haar werk, is dus geen uitdrukking van een bepaalde meerwaarde van dit ambt.

Andere taakdragers die soms betaald aan een gemeente zijn verbonden, zijn koster/beheerder, kerkmusicus en jeugdwerker. Het meeste werk in de kerk wordt echter gedaan door vrijwilligers, van wie ruim de helft vrouw is.

VOORBEREIDING

Persoonlijke voorbereiding

Neem de achtergrondinformatie bij dit programma goed door. Daarnaast is het wenselijk om je persoonlijk voor te bereiden op deze bijeenkomst. Zo word je zelf ook 'materiaal' voor de bijeenkomst met de kinderen. Hiervoor kun je de volgende vragen gebruiken:

- Welke herinneringen heb je aan de kerk als gemeenschap? Wat is je vroegste herinnering? Is dat een positieve of een negatieve herinnering?
- Wie waren er belangrijk voor je in de kerk, toen je zelf jong was?
- Welke waarden vertegenwoordigt de kerk als gemeenschap voor jou?
- Waarom heb je gekozen deel uit te willen maken van de kerk als gemeenschap?
- Ben je ambtsdrager (geweest)? Hoe waardeer je dit ambt?
- Wat zou je met de kinderen willen delen van jouw beleving van de kerk als gemeenschap?

Praktische voorbereiding

Zorg ervoor dat je gebruik kunt maken van een ruimte waar je de tafels en stoelen gemakkelijk weg kunt zetten.

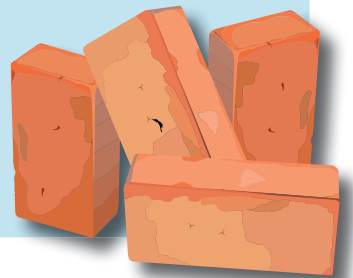
BENODIGDHEDEN

Vooraf

Hieronder vind je een opsomming van alles wat je nodig hebt voor deze bijeenkomst. Zorg ervoor dat je ruim voor het begin van de bijeenkomst klaar bent met alle voorbereidingen. Zo heb je alle tijd om aandacht te besteden aan de kinderen wanneer zij binnenkomen.

Benodigheden

- Kopieën van werkblad 10.1 voor alle deelnemers (als je gaat zingen);
- Een groot papier met het woord JA erop en een groot papier met het woord NEE erop;
- Een bijbel (NBV) of eventueel een kinderbijbel waarin 1 Korintiërs 12 terug te vinden is ('de gemeente is één lichaam'), bijvoorbeeld *Brieven voor jou* (deel 2) van Andrea van Hartingsveldt-Moree.

PROGRAMMA

10 minuten

Opening & Verkenning

Heet de kinderen van harte welkom en maak een praatje. Vertel dat 'de kerk' nooit een kerk kan zijn zonder... de mensen! Het gebouw en de inrichting zijn mensenwerk. Het is allemaal bedoeld om mensen samen te kunnen laten komen om elkaar te ontmoeten, om te vieren dat God bij de mensen leeft en om samen te leren over God.

Geef aan dat daar ook liedjes over gemaakt zijn. Lees het lied op werkblad 10.1 voor en luister samen naar de tekst. (Samen zingen is natuurlijk nog beter – deel dan kopieën van werkblad 10.1 uit.)

25 minuten

Verdieping

Geef aan dat jullie nu gaan kijken naar de mensen die bij de kerk horen. De hele groep noemen we 'gemeente'. Maar in die gemeente komen ook allerlei andere kleinere groepen samen, zoals de kinderen van de basiscatechese nu. Zulke groepjes zijn ontstaan omdat de kerk vindt dat er allerlei taken zijn die gedaan moeten worden en omdat de kerk vindt dat er bepaalde activiteiten moeten zijn (zoals de basiscatechese).

Geef aan dat je daar een soort spel mee gaat doen. Leg in de ene hoek van de ruimte een papier met het woord NEE. Leg in de andere hoek een papier met het woord JA. Lees de volgende uitspraken één voor één voor. Stel na elke uitspraak de vraag: is dit de kerk? Vervolgens moeten de kinderen naar de hoek rennen waar 'hun' antwoord ligt. Laat enkele kinderen kort aan het woord om hun mening toe te lichten. Het is niet altijd even gemakkelijk vast te stellen of een uitspraak past bij het kerk-zijn. Verschil van mening en discussie is dus mogelijk.

De uitspraken:

- Een groepje mensen zorgt ervoor dat arme mensen geld, eten of spulletjes krijgen.
- Een groepje mensen gaat elke vrijdagmiddag met elkaar voetballen.
- Vijf mensen besturen de kerk.
- In de grote vakantie komen kinderen bij elkaar. Ze doen spelletjes en andere dingen die ook wat met geloven te maken hebben.
- Een groepje kinderen leert elke week iets over het geloof.
- Een keer in de maand gaan zes mensen gezellig samen winkelen.
- Vijf mensen onderhouden de kerktuin.
- Oudere mensen drinken elke twee weken samen koffie of gaan met elkaar iets leuks doen.

- Een groepje mensen zingt in het kerkkoor.
- Een groepje mensen uit de kerk vormt samen een toneelclub.
- In de kersttijd is er een groepje mensen dat een kerstmarkt organiseert.
- Na de kerkdienst is er gelegenheid om met elkaar koffie of limonade te drinken.

Vertel nu wat meer over enkele groepjes binnen de kerk aan de hand van het overzicht hieronder. Wat weten de kinderen zelf al over deze groepjes?

1. De diaconie

- zorgt dat arme mensen geld, eten of spulletjes krijgen;
- collecteert tijdens de kerkdienst;
- organiseert in de kerkdienst bij het Avondmaal;
- verzorgt in de kerkdienst de voorbeden (bidden voor mensen die het moeilijk hebben).

2. De kerkenraad

- bestuurt de kerk;
- kan beslissingen nemen over wat de kerk doet.

3. De kindernevendienst

- is een bijeenkomst van de kinderen tijdens de kerkdienst;
- biedt soms speciale kerst- en paasprojecten in de kerk voor de kinderen.

4. De catechese

- verzorgt het leren geloven, het leren over de kerk en de Bijbel;
- is verdeeld in verschillende leeftijdsgroepjes (zoals basiscatechese voor kinderen, tienercatechese en doopcatechese voor volwassenen die hun kindje willen laten dopen);
- is ook voor oudere mensen die willen leren in de kerk.

5. De club

- is voor kinderen of jongeren;
- is een bijeenkomst waarin op speelse, creatieve of actieve manier onderwerpen over het geloof aan de orde komen.

6. De cantorij (het kerkkoor)

- zingt vooraan in de kerk liederen tijdens de kerkdienst (of soms in een apart optreden);
- is ook bedoeld om de mensen in de kerkdienst nieuwe liederen aan te leren.

7. De ouderensoos

- verzorgt het gezellige samenzijn van oudere mensen;
- organiseert gezellige ontmoetingen omdat ouderen soms niet zoveel mensen meer om zich heen hebben die naar hen kunnen omkijken.

Vertel ook iets over mensen die een eigen taak hebben in de kerk: dominees, ouderlingen, diakenen, kerkrentmeesters, koster/ beheerders, kerkmusici en jeugdwerkers. Ga eerst na welke mensen/rollen de kinderen al kennen. Vertel dat de taak van de dominee, de ouderling en de diaken 'ambt' heet en dat er in de tijd van het Nieuwe Testament al mensen in de kerk waren met deze taken. Leg uit dat de drie ambten alle drie even belangrijk zijn. Iedereen in de kerk doet iets anders, maar alles is nodig om samen gemeente te zijn.

20 minuten

Verwerking

In dit onderdeel gaan de kinderen op speelse wijze aan de slag met de combinatie 'samen gemeenschap zijn' en 'ieders uniekheid inbrengen': ze maken een levend dominospel. Leg de spelregels uit. De dominostukken zijn de kinderen zelf. Ze moeten 'aanleggen' op kleur (bijvoorbeeld haarkleur of kleur van schoenen, bril of kleding). De eerste speler gaat in het midden van de ruimte liggen. De volgende legt op kleur aan, en wel zo dat de delen met dezelfde kleur direct tegen elkaar aan komen te liggen. Bijvoorbeeld: op de grond ligt speler één, met blond haar. De tweede speler is ook blond en gaat met zijn of haar hoofd tegen het hoofd van de blonde persoon op de grond liggen. Speler twee heeft een zwarte broek aan. Dus een derde speler, die zwarte schoenen heeft, kan met zijn zwarte schoenen tegen die zwarte broek aan gaan liggen. Speler drie heeft een rode trui aan, dus er past iemand bij die een rode blouse draagt. Die vierde speler draagt een blauwe bril; dus iemand anders die ook iets blauws draagt, kan daar weer bij gaan liggen. Enzovoorts. Het is de bedoeling dat de kinderen doorgaan tot iedereen een plekje heeft.

Geef aan dat de kinderen nu veel geleerd hebben over de organisatie van de kerk. Het is een heel systeem, de kerk, met al die verschillende functies en groepjes mensen. Maar waar het telkens om gaat is dat wij mensen samenzijn om te geloven, om elkaar te helpen als we het moeilijk hebben, om samen te leren over God en Jezus, om met elkaar te vieren dat God met ons is. Het is dus de bedoeling dat alle groepjes en taken dááaraan een steentje bijdragen. Ieder mens heeft zijn of haar eigen talenten. De ene is muzikaal; de andere kan heel goed rekenen; een volgende kan heel goed luisteren en iemand steunen die het moeilijk heeft. Je hoeft niet alles alleen te kunnen. We mogen elkaar nodig hebben en we mogen alles met liefde doen – zeker als kerk.

Vertel dat dat ook in de Bijbel staat. Paulus heeft daar iets over geschreven. Lees 1 Korintiërs 12: 12-27 voor, of pak er een kinderbijbel bij. Sta na de lezing stil bij de talenten van de kinderen. Wat zouden ze daarmee kunnen doen voor de kerk?

5 minuten

Afsluiting

Sluit af met het liedje 'Als je geen liefde hebt voor elkaar' (zie werkblad 10.2). Zing het samen, als dat kan.

Bedank de kinderen voor hun aanwezigheid en hun inzet. Tot de volgende keer!

BIJLAGEN

1. Werkblad 10.1 – Jezus heeft het voorgedaan
2. Werkblad 10.2 – Als je geen liefde hebt...

Werkblad 10.1 – Jezus heeft het voorgedaan

VOOR DE OPENING

Jezus heeft het voorgedaan

Jezus heeft het voorgedaan:
mensen moeten samengaan,
samen zingen, samen spelen,
met elkaar de vriendschap delen,
weten hoe de ander heet,
die ook jouw naam niet vergeet.

Jezus heeft het voorgedaan:
mensen moeten samengaan,
samen bidden, samen lezen,
voor elkaar de liefde wezen,
samen in de ene kerk
voor de wereld aan het werk.

Jezus heeft het voorgedaan:
mensen moeten samengaan.
God de Vader zal hen dragen
als zij om Zijn zegen vragen.
Lees en bid en speel en zing:
God staat midden in de kring.

Jezus heeft het voorgedaan:
mensen moeten samengaan,
samen zingen, samen spelen,
met elkaar de vriendschap delen,
weten hoe de ander heet,
die ook jouw naam niet vergeet.

Jezus heeft het voorgedaan:
mensen moeten samengaan,
samen bidden, samen lezen,
voor elkaar de liefde wezen,
samen in de ene kerk
voor de wereld aan het werk.

Jezus heeft het voorgedaan:
mensen moeten samengaan.
God de Vader zal hen dragen
als zij om Zijn zegen vragen.
Lees en bid en speel en zing:
God staat midden in de kring.

Bron: Vissinga, R. en Zoutendijk, H. (1990). *Zingen van het licht : kinderliederen voor advent, kerstmis, epifanie*. Kampen: Kok.

Werkblad 10.2 – Als je geen liefde hebt...

VOOR DE AFSLUITING

Als je geen liefde hebt voor elkaar

Als je geen liefde hebt voor elkaar,
vallen de dromen in duigen.
Dromen van vrede worden niet waar,
kwaad is niet om te buigen.

refrein:

Als je geen liefde hebt voor elkaar,
leef je buiten Gods gloria (2x)
Als je geen antwoord geeft op verdriet,
zullen de tranen niet drogen.
Als je het leed in de wereld niet ziet,
worden Gods woorden verbogen.

Als je geen oog hebt voor het gemis,
als je geen brood weet te delen,
denk dan aan Jezus die brood en die vis
uit liefde deelde met velen.

refrein

Als je geen liefde hebt voor elkaar,
is er geen hoop meer op zegen.
Kinderen, maak de liefde toch waar,
schrijf het op alle wegen.

refrein

Bron: Lam, H. en Burg, W. ter. (1998). *Alles wordt nieuw III*. Nijkerk: Callenbach.